חצי קב עצמות כו' היכי דמי אי דאית בהו עצם כשעורה תיפוק ליה משום עצם כשעורה. ל"ע מאי קא פריך הא לענין אהל איירינן ועצם כשעורה לא מטמא באהל ואומר ר"י דסמיך אמאי דבעינן למימר בסמוך דבתר דתנן בריש חצי קב דמשמע אבל פחות לא אמאי איצטריך למיתני בסיפא רובע עצמות דאין הנזיר מגלח עליו ומשני בסמוך דאייתי למידק דפחות מחצי קב לא מגלח על אהילו אבל על מגעו ועל משאו מגלח ול"ל הוי עיקר רבותא דמתניתין לאשמועינן דעל מגעו ועל משאו מגלח ולכך דייק השתא פשיטא דעל פחות מחצי קב מגלח על מגעו ועל משאו ומיפוק ליה משום עצם כשעורה ומשני כגון דאקמתא אקמוחי שעתן הלק כקמח או כעפר דכי האי גוונא לא מטמא משום עצם כשעורה:

אין עליהם בשר בראוי מאי. הא ולאי דעל אהילו לא יגלח דקתני במתני' דוקא כשיש עליהם בשר כראוי אלא במגעו ובמשאו ובמשאו יש עצם כשעורה:

רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח. דהואיל[2] ואין בו עצם כשעורה: ור"ש בן לקיש אמר נזיר מגלח. על מגעו ועל משאו ואף כי אין בו עצם כשעורה וגם אין עליו בשר כראוי ואינו משוב אבר לטמא באהל מ"מ משוב לטמא במגעו ובמשאו כדדרים ליה מקראי בסמוך: ורשב"ל אומר נזיר מגלח מדלא קתני לה בסיפא. גבי אבל סככות ופרעות ואבר שאין עליו בשר כראוי אף במגעו ובמשאו לא יגלח מכלל דמטמא במגעו ובמשאו וכדדרש' בסמוך: ור' יוחנן אמר לך הא קתני בריש' על אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליו בשר כראוי [ולא קתני] אבל אין עליהם בשר כראוי למגעו ולמשאו. מ"מ [מגלח][3] ומדלא קתני הכי ש"מ דלא מגלח אפילו על מגעו ועל משאו אי אין שם בשר כראוי ולא איצטריך תו למיתני' בסיפא[4]: ורשב"ל אומר כלי[4] היכא דמשמע מכללא דרישא (אמר מר ד) לא קתני בסיפא: **והא**[5] **ברישא** תני חצי קב עצמות דמשמע רובע לא ואפילו הכי הדר תנא בסיפא רובע עצמות: התם. אי לא תנא רובע עצמות ה"א דאפי' על מגעו ועל משאו לא יגלח להכי איצטריך למיתני רובע עצמות לאימר דעל אהילו דוקא אין הנזיר מגלח הא על מגעו ועל משאו הנזיר מגלח: **והא** אבי לוג דס אין רביעית לא דקתני בסיפא רביעית דס: ה"ג **התם** לאפוקי מדרבי עקיבא [ב] דאמר רביעית דם הבא משני מתים[6] ואי"פ לאפוקי מר"ע דאמר בשילהי פירקין דעל רביעית דס לא דעל[7] מגעו ועל משאו מגלח: **האי** אבר מן המת היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה מאי טעמא דרבי יוחנן. דאמר אין הנזיר מגלח על מגעו ועל משאו: ואי דלית ביה עצם כשעורה ואפי' אין עליהם ר"ש בן לקיש לעולם אימא לך דלית ביה עצם כשעורה ואפי' הכי רחמנא רבייה דתניא וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ג) על פני השדה זה המאהיל על פני המת בחלל[3] זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה (ד) חרב ה"ז כחלל או במת [ה]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [ו]זה רובע עצמות או בקבר [ז]זה קבר סתום דאמר

חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא היכי דמי אילימא דאית בהון עצמות כשעורה תיפוק ליה משום עצם כשעורה אלא דאקמח אקמוחי על אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליהן בשר כראוי: אין עליהן בשר כראוי מאי רבי יוחנן אמר [א]אין הנזיר מגלח עליהן ריש לקיש אמר הנזיר מגלח עליהן רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח עליהן דהא קתני ברישא על אבר מן המת ועל אבר מן החי (ו) וכו' שיש עליהן בזית בשר אין אבל אין עליהם לא ור' שמעון בן לקיש אומר מגלח מדלא קתני בסיפא ורבי יוחנן אמר לך כל היכא דמשמע מכללא לא קתני בסיפא והא חצי קב עצמות דמשמע חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא וקתני בסיפא רובע עצמות התם אי לאו רובע עצמות הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא להכי איצטריך למיתני רובע עצמות דעל אהילן הוא דאין הנזיר מגלח והא חצי לוג דם דשמעת מינה חצי לוג דם אין רביעית דם לא וקתני בסיפא רביעית דם התם לאפוקי מדרבי עקיבא [א] (ו)דאמר רבי עקיבא רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל **האי אבר מן המת היכי דמי** אי דאית ביה עצם כשעורה מ"ט דרבי יוחנן ואי דלית ביה עצם כשעורה מ"ט דריש לקיש אמר לך ריש לקיש לעולם דלית ביה עצם כשעורה ואפ"ה רחמנא רבייה דתניא [1]וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ב) על פני השדה זה המאהיל על פני המת בחלל [2]זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה (ג) חרב ה"ז כחלל או במת [ה]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [ו]זה רובע עצמות או בקבר [ז]זה קבר סתום

חלי קב עצמות. מיטמא עליו על מגעו ועל משאו ועל אהילו ועל רובע עצמות לא מיטמא ואפי' על מגעו ועל משאו: **ופיפוק לי' משום עצם כשעורה.** (ו)ומאי איריא רובע: **אלא דאקמח אקמוחי.** (ז)ששחקן דק הרבה כמו קמח שנטחן שאין בו עצם כשעורה וקמ"ל דאי אית ביה חלי קב דמיטמא על מגעו ועל משאו ועל אהילו פחות מחלי קב לא מגלח אפי' על מגעו ועל משאו: **ושיש עליו כשר כראוי.** ש"מ דכי אין עליו בשר כראוי אינו מגלח: **ריש לקיש אמר נזיר מגלח עליו.** ממאי מדקא חשיב בסיפא על אלו שאין הנזיר מגלח אע"פ שמיטמא בהן ולא קתני בהדייהו אין עליו בשר כראוי אין הנזיר מגלח ש"מ דאע"ג דאין עליו בשר כראוי מגלח: **ור' יוחנן אמר לך.** כל היכא דתני מידי (ד) ומשמע ליה (חד) מכללא כגון הכא דתני ברישא אם יש עליו בשר כראוי מגלח: **אי לא.** הדר תני לה בסיפא הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא יהא נזיר מגלח להכי תנייה דעל אהילו הוא דאין הנזיר מגלח אבל על מגעו ומגעו וכגון דלא אקמח אקמוחי ויש בו עצם כשעורה. ואידך נמי דקתני כגון הסככות והפרעות אע"ג דאיכא למשמע לה מכללא מדלא קתני ברישא לכי הדר תני להו משום דקא מיטמא בהן ולריך הזאה שלישי ושביעי: **לאפוקי מדר"ע דאמר רביעית דס הבא משני מתים מטמא באהל.** קמ"ל סיפא דממת אחד בעינא לה: **האי אבר מן המת.** שאין עליו בשר כראוי: **היכי דמי אי דליתיה ביה עצם כשעורה.** אמאי אינו מגלח על מגעו ומאי טעמא דר' יוחנן: **ואי דליתיה ביה עצם כשעורה.** ואין עליו בשר כראוי מאי טעמא דריש לקיש דאמר מגלח: **ואפילו הכי רבייה.** לאמר: **דסניף כו' על פני השדה זה המאהיל על פני המת.** המוטל (ג)בשדה מדלא כתיב יגע במת בשדה: **בחלל זה אבר הנחלל מן המת.** הנקלע מן המת (ד)בו לעלות ארוכה: **רובע עצמות.** דמטמא באהל דתנן [נד.] ואהל רובע עצמות אלא שאין הנזיר מגלח על אהילו: **זה קבר סתום.** שאין בו חלל טפח (ה)בין המת והגולל שמטמא:

לאמר

ואי דליתיה ביה עצם כשעורה אלא דאקמח אקמוחי על אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליהן בשר כראוי: אין עליהן בשר כראוי מאי רבי יוחנן אמר [א]אין הנזיר מגלח עליהן ריש לקיש אמר הנזיר מגלח עליהן רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח עליהן דהא קתני ברישא על אבר מן המת ועל אבר מן החי (ו) וכו' שיש עליהן בזית בשר אין אבל אין עליהם לא ור' שמעון בן לקיש אומר מגלח מדלא קתני בסיפא ורבי יוחנן אמר לך כל היכא דמשמע מכללא לא קתני בסיפא והא חצי קב עצמות דמשמע חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא וקתני בסיפא רובע עצמות התם אי לאו רובע עצמות הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא להכי איצטריך למיתני רובע עצמות דעל אהילן הוא דאין הנזיר מגלח והא חצי לוג דם דשמעת מינה חצי לוג דם אין רביעית דם לא וקתני בסיפא רביעית דם התם לאפוקי מדרבי עקיבא [א] (ו)דאמר רבי עקיבא רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל **האי אבר מן המת היכי דמי** אי דאית ביה עצם כשעורה מ"ט דרבי יוחנן ואי דליתיה ביה עצם כשעורה מ"ט דריש לקיש אמר לך ריש לקיש לעולם דליתיה ביה עצם כשעורה ואפ"ה רחמנא רבייה דתניא [1]וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ב) על פני השדה זה המאהיל על פני המת בחלל [2]זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה (ג) חרב ה"ז כחלל או במת [ה]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [ו]זה רובע עצמות או בקבר [ז]זה קבר סתום

ואי דליתיה ביה עצם כשעורה אלא דאקמח אקמוחי על אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליהן בשר כראוי: אין עליהן בשר כראוי מאי רבי יוחנן אמר [א]אין הנזיר מגלח עליהן ריש לקיש אמר הנזיר מגלח עליהן רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח עליהן דהא קתני ברישא על אבר מן המת ועל אבר מן החי (ו) וכו' שיש עליהן בזית בשר אין אבל אין עליהם לא ור' שמעון בן לקיש אומר מגלח מדלא קתני בסיפא ורבי יוחנן אמר לך כל היכא דמשמע מכללא לא קתני בסיפא והא חצי קב עצמות דמשמע חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא וקתני בסיפא רובע עצמות התם אי לאו רובע עצמות הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא להכי איצטריך למיתני רובע עצמות דעל אהילן הוא דאין הנזיר מגלח והא חצי לוג דם דשמעת מינה חצי לוג דם אין רביעית דם לא וקתני בסיפא רביעית דם התם לאפוקי מדרבי עקיבא [א] (ו)דאמר רבי עקיבא רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל **האי אבר מן המת היכי דמי** אי דאית ביה עצם כשעורה מ"ט דרבי יוחנן ואי דליתיה ביה עצם כשעורה מ"ט דריש לקיש אמר לך ריש לקיש לעולם דליתיה ביה עצם כשעורה ואפ"ה רחמנא רבייה דתניא [1]וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ב) על פני השדה זה המאהיל על פני המת בחלל [2]זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה (ג) חרב ה"ז כחלל או במת [ה]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [ו]זה רובע עצמות או בקבר [ז]זה קבר סתום

חלי קב עצמות. מיטמא עליו על מגעו ועל משאו ועל אהילו ועל רובע עצמות לא מיטמא ואפי' על מגעו ועל משאו: **ופיפוק לי' משום עצם כשעורה.** (ו)ומאי איריא רובע: **אלא דאקמח אקמוחי.** (ז)ששחקן דק הרבה כמו קמח שנטחן שאין בו עצם כשעורה וקמ"ל דאי אית ביה חלי קב דמיטמא על מגעו ועל משאו ועל אהילו פחות מחלי קב לא מגלח אפי' על מגעו ועל משאו: **ושיש עליו כשר כראוי.** ש"מ דכי אין עליו בשר כראוי אינו מגלח: **ריש לקיש אמר נזיר מגלח עליו.** ממאי מדקא חשיב בסיפא על אלו שאין הנזיר מגלח אע"פ שמיטמא בהן ולא קתני בהדייהו אין עליו בשר כראוי אין הנזיר מגלח ש"מ דאע"ג דאין עליו בשר כראוי מגלח: **ור' יוחנן אמר לך.** כל היכא דתני מידי (ד) ומשמע ליה (חד) מכללא כגון הכא דתני ברישא אם יש עליו בשר כראוי מגלח: **אי לא.** הדר תני לה בסיפא הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא יהא נזיר מגלח להכי תנייה דעל אהילו הוא דאין הנזיר מגלח אבל על מגעו ומגעו וכגון דלא אקמח אקמוחי ויש בו עצם כשעורה. ואידך נמי דקתני כגון הסככות והפרעות אע"ג דאיכא למשמע לה מכללא מדלא קתני ברישא לכי הדר תני להו משום דקא מיטמא בהן ולריך הזאה שלישי ושביעי: **לאפוקי מדר"ע דאמר רביעית דס הבא משני מתים מטמא באהל.** קמ"ל סיפא דממת אחד בעינא לה: **האי אבר מן המת.** שאין עליו בשר כראוי: **היכי דמי אי דליתיה ביה עצם כשעורה.** אמאי אינו מגלח על מגעו ומאי טעמא דר' יוחנן: **ואי דליתיה ביה עצם כשעורה.** ואין עליו בשר כראוי מאי טעמא דריש לקיש דאמר מגלח: **ואפילו הכי רבייה.** לאמר: **דסניף כו' על פני השדה זה המאהיל על פני המת.** המוטל (ג)בשדה מדלא כתיב יגע במת בשדה: **בחלל זה אבר הנחלל מן המת.** הנקלע מן המת (ד)בו לעלות ארוכה: **רובע עצמות.** דמטמא באהל דתנן [נד.] ואהל רובע עצמות אלא שאין הנזיר מגלח על אהילו: **זה קבר סתום.** שאין בו חלל טפח (ה)בין המת והגולל שמטמא:

לאמר

שיהא בו שיעור מיתה (סנהדרין ד.). **חרב הרי זה בחלל.** בחלל חרב, הקיש חרב לחלל, מתכת שנגע במת הרי הוא אבי אבות הטומאה כמת עצמו, ומגע בנטמא מת הרי הוא אב הטומאה כמותו, גזירת הכתוב הוא במתכת אלא טומאת מת ולא אבל שאר טומאות (פסחים יד.) טומאות של מת הרלאויות לטמא כלי, כגון מת והנוגע בו דהוי מיהא אב הטומאה, אם נגע בהם מתכות עשה כיוצא בו ואם נגע במת הוי אבי אבות ואם נטמא מת נגע הוי אב, אבל ראשון ושני אין מטמאין כלים (חולין ג.).

עין משפט נר מצוה

מח א מיי' פ"ז מהל' טומאת הלכה ו:
מט ב מיי' פ"ל מהל' טומאת מת הלכה ל סמג עשין ללמ:
נ ג מיי' שם פ"ב הל' ג סמג שם:
נא ד מיי' שם פרק ה הל' ג סמג שם:
נב ה מיי' פ"ב שם הל' ד:
נג ו מיי' שם הלכה ט:
נד ז מיי' שם הל' טו:

תורה אור השלם

1. וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים: במדבר יט טז

נוסחת הריב"ן

f) דמטמא במגעו:
g) ששחקו: ג) על פני שדה: ד) ויש לו: ה) מן:

פי' הרא"ש

אין עליהם בשר כראוי. וגם אין בו עצם כשעורה ר"י אומר אין הנזיר מגלח עליו אף על מגעו ועל משאו. ר"ל אומר הנזיר מגלח עליו וקא מרבי ליה קמן דמטמא במגע במשא הלכך נזיר מגלח עליו ור"י סבר אף במגע במשא אינו מטמא: ר"י אומר אין הנזיר מגלח עליו. דקתני על אבר מן המת ויש עליו בשר כראוי נזיר מגלח על אהלו ולא קתני אין עליו בשר כראוי למגעו למשאו אלמא אין הנזיר מגלח עליו. ור"ל אמר דלא קתני בסיפא בהדי סכות ופרעות לאשמועינן אבר שאין עליו בשר כראוי דאינו מגלח על מגעו ומשאו אע"ג דמטמא דדרשי' בסמוך אלמא אין הנזיר מגלח עליו: ור' יוחנן אמר לך כיון דשמעי' ליה כללא דרישא. מדתנא יש לחן בשר כראוי לאהלו. ולא תנן אין עליו בשר כראוי למגעו ולמשאו מעי' ליה ולא אצטריך מתניתה בסיפא: ופריך ר"ל ל היכא דשמע' מכללא תני בסיפא והא חצי קב עצמות וכו' והא חצי לוג דם וכו': ה"ג לאפוקי מדר"ע דאמר רביעית דם הבא מגלח עליו דקאמר בתני' לקמן (כתותיה) אני ר' אליעזר דמוכח דזיר מגלח על רביעית דם ר"ע דעצם כשעורה. ת דאמר

דאמר מר טומאה בוקעת ועולה. ונעשה קבר כגופו של מת עצמו והמהלך עליו מע"פ שאין נוגע אלא מאהיל טמא: **ואילו גבי נגיעה אמר רב יהודה תניא.** דעד כאן מיירי בטומאת אהל מדכתיב ביה על פני השדה ומכאן ואילך בנגיעה דהא הדר ביה קרא ואמר וכל הנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר: ה"ג **במת זה המחולל מן המת.** ואין עליו בשר כדאמרי: **או בקבר אר"ל זה קבר שלפני הדיבור.** כלומר שהעובדי כוכבים מטמאין במגע אע"פ שאין מטמאין באהל כדתניא[ד] קברי העובדי כוכבים אין מטמאין באהל אלא בנגיעה וכל שהיה קודם הדיבור קודם מתן תורה בין של עובדי כוכבים בין של ישראל קרי ליה קבר בן נח וקבר העובדי כוכבי' לאחר הדיבור [ה]קודם הדיבור שאין מטמאין באהל לפי אלא שיתנה להם תורה ומש"ה קרי ליה קבר שלפני הדיבור: **והאי אבר מן המת ומן המי שנחלל היכי דמי אי דאיתיה בהו עצם כשעורה הא אירכו להו מהנוגע בעצם או בחלל** (ו) **אלא לאו דליתיה בהו עצם כשעורה ולא בשר כרלוי וקא מרבי ליה רחמנא.** הילכך הואיל ואיתרבי ליה ליהוי זיר מגלח עליו: **ורבי יוחנן אמר לך לעולם דאיתיה ביה.** עצם כשעורה ואם אינו ענין למגעו דנפקא ליה מהנוגע בעצם תנהו ענין למשאו אבל אם אין [ז] העצם כשעורה ולא בשר כרלוי לעולם אין עומאתו כלום ואין הנזיר מגלח עליו: **ואינו מתחיל למנות זוירות דטהרה עד שיטהר כו':** **אינביה דטהרה עד שיטהר כו': כשביעי קאי.** כלומר עד דעביד הערב שמש כשביעי דהיינו (ד) שביעי ומיעל שמיני: **ומני ר"א היא.** דאמר כפ' מי שאמר הריני נזיר מגלח (לעיל ד' יח:) מתחיל ומונה מיד משוס ה)**וקדש את ראשו ביום ההוא**ה) אע"פ שלא הביא קרבנותיו: **או דלמא.** מאי עד שיטהר דקאמר עד שיביא קרבנותיו דפרושי קמפרש: **ומני רבנן היא.** דפליגי עליה ואמרי דאין מתחיל למנות עד שיביא אשמו דהיינו לאחר הבאת קרבנותיו וכל זמן שלא הביא קרבנותיו אינו מתחיל. ואי איכא ספרים דכתיב בהו ומני ר"ש היא לאו אשאתא היא דבריתא תני לה להא דרבנן כר"ש: **מדקתני סיפא.** אבל הסככות כו' מתחיל ומונה מיד מיום שביעי לפי שאינו מביא קרבן מכלל דרישא דאית ביה קרבן: **מאי עד שיטהר.** דקאמר עד שיביא קרבנותיו כמשמע דהיינו ו)שמיני ומני רבנן היא דאמרי זוירות דטהרה עד יום שמיני לא חיילא: **מתני' אבל הסככות.** דהיינו אוהל המיסך על הארץ ויש עומאה תחת גוף (ח) ז)בא' מהן ואינו ידוע כנגד מי: וכן תחת אבנים הפרושות היוצאות חוץ מן הגדר וטומאה תחת אחת מהן ואינו ידוע לאדם והלך נזיר בארץ ונכנס ימי נזירותו יצא ח) וכנגם לארץ העמים אין הנזיר מגלח: ואין שנחרש בו קבר [ועד ק' אמה] אשו חכמים שמא דלדל המחריש בעצמות ונשתייר שם עצם כשעורה ויביא עומאה אלא מדרבנן: **וארץ העמים.** דגזרו בה רבנן עומאה כדאמר בפ"ק דשבת (ד' עו.): **הגולל** והדופק. פרש"י בפ"ק דכתובות (דף ד:) גולל זה כיסוי האחרון ודופק הוא דופן של לדלין וקשה לר"ת דאמר בפ' בהמה המקשה (חולין עב.) על פני השדה לרבות גולל ודופק משמע דגלויין הן גולל ודופק ואלו מכוסין הן ופר"ת דגולל הוא המלבה ודופק אבנים שהמלבה נשענת בהן ובמקום אחר מפורש באורך ט): **ורביעית דם ואהל ורובע עצמות.** [אע"פ שמטומאין באהל אין הנזיר מגלח עליהן ודין הוא דהוה ליה למתני פחות מחצי לוג דם או פחות מחצי קב אלא נקט שיעוריה המפורשין י)בפ"ק דאהלות שהן מטומאין באהל]: **וכלים** הנוגעים במת. דכי יומת מת עליו אמרה תורה [וכגמ' מפ' יג בחיו כלים חיי]: **וימי ספרו וימי גמרו.** פי' נזיר שמנה מקצת נזירות ונלטרע בין ימי גמרו דהיינו ימי חלוטו שהחליטוהו לטומאה וכין ימי ספרו אחר שהחלט הכהן והגה נרפא הנגע מן הצרעת ומביא לפורים ומגלח ונכנס במחנה ישראל ושב מחוץ לאהלו שבעת ימים שאסור בתשמיש וביום [השביעי מגלח] ובשמיני מביא קרבנות צרעתו ואותן ימים קרויין ימי ספרו ואין עולין לימי נזירות ואינן מבטלין את הקודמים ח) [וכתב בנזיר) ואילטריך למיתני [ספרו וגמרו] דאי תנא ספרו ה"א אבל ימי גמרו דחמירי סותר ואי תנא גמרו ה"א אבל ספרו דקיל עולה ואריך עיון דלא ליתני אלא ספרו וליכא למימר אבל גמרו סותר דא"כ מאי נפקא מינה במה שימי ספרו אינו סותר הרי כבר סתר מטעם ימי גמרו: **על אלו** אין הנזיר מגלח. לא קאי אימי ספרו ואימי גמרו שהרי [הוא צריך] לגלח בשביל צרעתו אלא קאי אשארא שאין מגלח כדין נזיר דאמר [ומשמע דלא קאי אכלים הנוגעים במת דמיירי בכלי עץ ואין אדם הנוגע בהם צריך הזאה [וכן לא קאי אימי גמרו ואימי ספרו דאין טעון הזאה] אלא קאי אשארא מרביעית דם וגולל ודופק: ואינו

ואילו גבי נגיעה תניא וכל[1] הנוגע בעצם או בחלל עצם זו עצם כשעורה בחלל זו אבר הנחלל מן החי ואין בו כדי להעלות ארוכה או במת זה אבר הנחלל מן המת ואין בו כדי להעלות[2]. כולהו קראי[3] וכולהו דרשות איירי לענין מגע: **או** בקבר רשב"ל אמר זה קבר שלפני הדיבור. שקודם מתן תורה ול"ע לרבנן דר"ש דאמרי (יבמות ד' פא.) אף קברי עובדי כוכבי' מטמאין באהל אלא דרשינן אדם אתם אתם קרויין אדם וכו' אמאי איצטריך [או בקבר] וי"ל דר"ש היא מיהו קשה ב] להרי בני נגיעה מודה ר"ש דקברי עובדי כוכבים מטמאין במגע ובמשא כדאמר רבינא בפרק הבא על יבמתו (שם ד' פא.) ודוחק לומר אלא כרבינא והריב"א פירש קבר שלפני הדיבור גם אותן שמתו [ג] קודם[4] מתן תורה קודם שנאמרה פרשת טומאת מת דש"ד אמינא אדם כי יומת באהל מפרשה זו ואילך וכיונא בזה יש[5] כפ' בתרא דהוריות (ד' י.) דמצריך פסוק לזב שלפני הדיבור משום ד] דסל"ל אינ אינ כי יהיה זב מבשרו מכאן ואילך ה]ומקשינן לר"ש אמאי הוה רבי בנאה מציין מערת המכפלה בפרק חזקת הבתים (ב"ב נח.) והא קודם מתן תורה לר"ש לא מטמא באהל ובפ"ק דמ"ק (ד' ה.) אמרי' דאין מלייטים [על דבר שאינו] מטמא באהל ואומר הריב"א דשפיר קרייה אדם אדם הראשון ואגרהם האדם הגדול בענקים[5] א"ל דקסבר מקבר שלפני הדיבור נרבה קבר ו] שלאחר הדיבור שלאחר מתן תורה ז): **אלא** דלית ביה עצם כשעורה ואפ' הכי אמטמא ורחמנא[6] רבייה. כיון שיש בו אבר אלא: ור' יוחנן אמר לך לעולם דאית ביה כשעורה ואם אינו ענין למגעו תנהו ענין למשאו. אם אינו ענין לנוגע דנפקא ליה מהנוגע בעצם תנהו לענין משאו דעצם כשעורה מטמא במשא וקשה דא"כ מאי קאמר או במת זה אבר הנחלל מן המת ואית בו [כשעורה][7] לימא זו עצם כשעורה: ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ויביא קרבנותיו ואיבעיא ליה עד שיטהר. דמתני' בשביעי קאי דלאחר שטבל והזה[8] וגלח ומתחיל[9] מאותו יום למנות זוירות טהרה ויביא קרבנותיו בשמיני ומני ר"ש היא דאמר לעיל פרק מי שאמר (ד' יח:) מתחיל ומונה מיד פירוש שמתחיל ומונה משביעי כדפי' שם או דילמא בשמיני קאי ומאי עד שיטהר שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא דאמרי וקדש ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו: **ת"ש** מדקתני מתחיל ומונה מיד בהדי[10] הך שאין הנזיר מביא קרבן טומאה ומזה בשלישי ובשביעי ומתחיל ומונה מיד דהיינו בשביעי שהרי אינו זקוק להביא קרבן טומאה ז] האמר בריש עד דקתני[11] ולא קתני מתחיל ומונה מיד כמו בסיפא שמע מינה בריש עד שיטהר ויביא קרבנותיו קאמר ומני רבנן היא:

סככות ופרעות. מפ' בגמ' [מאי ניהו]: **בית** הפרס. שהה שנחרש בו קבר [ועד ק' אמה] אשו חכמים שמא דלדל המחריש בעצמות ונשתייר שם עצם כשעורה ויביא טומאה אלא מדרבנן: **וארץ** העמים. דגזרו בה רבנן טומאה כדאמר בפ"ק דשבת (ד' טו.): **הגולל** והדופק. פרש"י בפ"ק דכתובות (דף ד:) גולל זה כיסוי האחרון ודופק הוא דופן של לדלין וקשה לר"ת דאמר בפ' בהמה המקשה (חולין עב.) על פני השדה לרבות גולל ודופק משמע דגלויין הן גולל ודופק ואלו מכוסין הן ופר"ת דגולל הוא המלבה ודופק אבנים שהמלבה נשענת בהן ובמקום אחר מפורש באורך ט): **ורביעית** דם ואהל ורובע עצמות. [אע"פ שמטומאין באהל אין הנזיר מגלח עליהן ודין הוא דהוה ליה למתני פחות מחצי לוג דם או פחות מחצי קב אלא נקט שיעוריה המפורשין י)בפ"ק דאהלות שהן מטומאין באהל]: **וכלים** הנוגעים במת. דכי יומת מת עליו אמרה תורה [וכגמ' מפ' יג בחיו כלים חיי]: **וימי ספרו** וימי גמרו. פי' נזיר שמנה מקצת נזירות ונלטרע בין ימי גמרו דהיינו ימי חלוטו שהחליטוהו לטומאה וכין ימי ספרו אחר שהחלט הכהן והגה נרפא הנגע מן הצרעת ומביא לפורים ומגלח ונכנס במחנה ישראל ושב מחוץ לאהלו שבעת ימים שאסור בתשמיש וביום [השביעי מגלח] ובשמיני מביא קרבנות צרעתו ואותן ימים קרויין ימי ספרו ואין עולין לימי נזירות ואינן מבטלין את הקודמים ח) [וכתב בנזיר) ואילטריך למיתני [ספרו וגמרו] דאי תנא ספרו ה"א אבל ימי גמרו דחמירי סותר ואי תנא גמרו ה"א אבל ספרו דקיל עולה ואריך עיון דלא ליתני אלא ספרו וליכא למימר אבל גמרו סותר דא"כ מאי נפקא מינה במה שימי ספרו אינו סותר הרי כבר סתר מטעם ימי גמרו: **על אלו** אין הנזיר מגלח. לא קאי אימי ספרו ואימי גמרו שהרי [הוא צריך] לגלח בשביל צרעתו אלא קאי אשארא שאין מגלח כדין נזיר דאמר [ומשמע דלא קאי אכלים הנוגעים במת דמיירי בכלי עץ ואין אדם הנוגע בהם צריך הזאה [וכן לא קאי אימי גמרו ואימי ספרו דאין טעון הזאה] אלא קאי אשארא מרביעית דם וגולל ודופק: ואינו

ומאי עד שיטהר בהבאת קרבנותיו ומני ר' היא דאמר וקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו:

דאמר מר [א]טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואילו גבי נגיעה אמר רב יהודה תניא כ)ב(וכל) הנוגע בעצם או בחלל (ו) בעצם זה עצם כשעורה או בחלל זה אבר הנחלל מן החי ואין בו להעלות ארוכה או במת זה אבר הנחלל מן המת או בקבר אמר ר"ל [ג]זה קבר שלפני הדיבור האי אבר מן המת היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה היינו הנוגע בעצם אלא דלית ביה עצם כשעורה ואפ' הכי רחמנא רבייה (ב) אמר לך ר' יוחנן לעולם דאית ביה ואם אינו ענין למגעו [ד]תנהו ענין למשאו: ומזה בשלישי ובשביעי וסותר וכו': איבעיא להו הא דקתני עד שיטהר בשביעי קאי עד דעביד הערב שמש ומני [ה]ר"א היא או דילמא בשמיני קאי ומאי עד שיטהר עד שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא תא שמע מדקתני סיפא מתחיל ומונה מיד הא רישא מאי עד שיטהר עד שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא דאמרי זוירות דטהרה עד שמיני לא חיילא: **מתני'** [ה]אבל הסככות והפרעות ובית הפרס וארץ העמים והגולל והדופק ורביעית דם ואהל [א] ורובע עצמות וכלים הנוגעים במת ובימי ספרו ובימי גמרו על אלו אין הנזיר מגלח [ו]ומזה בשלישי ובשביעי ואינו

נה א מיי' פ"ז מהלכות טומאת מת הלכה ד ה ו:
נו ב מיי' שם פרק ג הלכה ב:
נז ג מיי' שם פרק ו הלכה יג:
נח ד מיי' שם פרק ג הלכה ב:
נט ה מיי' פ"ז מהלכות נזירות הלכה ו (מ); ם ו מיי' שם הלכה ז:

הגהות התוספות

1. ל"ל ונל. ועי' תוי"ט פ"ק דכלים מ"ד ד"ה מטמא. 2. ל"ל להעלות אחרוכה. 3. נדל"ל הא' קרא. 4. בס"ד לאחר. 5. (יהושע יד). 6. ל"ל דרחמנא. 7. תיבות ואית בו כשעורה נמחק. וצ"ל ואין בו כו'. וכ"ה בס"ד. 8. ל"ל שהזה וטבל. 9. ל"ל מתחיל. 10. תיבת בהדי נמחק. וצ"ל בהקן. 11. ל"ל הא בריש דקתני עד שיטהר ולא קתני כו'. 12. ל"ל ואהל רובע. וכ"ה בס"ד ועי' תוי"ט. 13. ל"ל אפרס.

מוסף רש"י

טומאה בוקעת ועולה. ומטמאה כל המאהילים עליה אפילו ממוך לרקיע (חולין עא).

פי' הרא"ש

או בקבר אמר ר"ל זה הקבר שלפני הדיבור שקודם מתן תורה דאמר פ' הבא על יבמתו אמר רשב"י קברי עובדי כוכבים אינם מטמאים דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויים אדם כו'. ופריך והא כתיב כל הורג נפש וכל נוגע בחלל תתחטאו ומשני דלמא איקטיל חד מיניהו. רבינא אמר נהי דממעטינהו מטומא' אהל דכתיב אדם כי יומת באהל ממגע ומשא מי ממעטינהו. משמע דלאידך שנוייא דאצטריך לשנויי דלמא איקטיל חד מישראל סבר דאף ממגע ומשא מעטי'. ולדידיה איצט' הכא לרבות קבר שלפני הדיבור דאע"ג דלאו ישראל נינהו מטמאו במגעו דהכא במגע איירי ולמגע רבינהו קרא ולא לאהל. ור' בנאה דהוה מציין מערת המכפלה בפ' ח"ה סבר כרבנן דר"ש דפ"ק דמ"ק אמרי' אין מציינין אלא על קבר שמטמא באהל. וריצב"א היה אומר דשפיר קרויין אדם אדם הראשון ואברהם אדם הגדול בענקים; ואפ"ה רחמנא רבייה כיון דהוי אבר שלם: ואם אינו ענין למגעו תנהו ענין למשאו. צ"ע לר"ל מנ"ל דעצם כשעורה מטמא במשא: עד שיטהר דקתני בד' אחר הזאה וטבילה: ומני ר"א דאמר וקדש את ראשו ביום ההוא ביום תגלחתו שמתחיל ומונה מיד בו ביום. או דלמא בח'

תורה אור השלם

1. וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּדָּם אֵשׁ שָׁהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגֵעַ בַּעֶצֶם אוֹ בַחָלָל אוֹ בְמֵת אוֹ בַקָּבֶר: במדבר יט יח

נוסחת הריב"ן

א) כלפני: ב) בו עצם: ג) מי' מתחיל למנות מאי קאמר אי עד שיטהר בשביעי קאי: ד) מיפק שביעי: ה) משום שנאמר וקדש: ו) בשמיני: ז) אחד: ח) יצא לארץ העמים וכנגם אין:

הגהות הב"ח

(א) גמ' או בחלל וגו' בעצם זה: (ב) שם ואפ' הכי דאמרינן רבייה ור' יוחנן אמר לך לעולם: (ג) רש"י ד"ה והאי אבר וכו' אי בחלל למה לי אלא לאו: (ד) ד"ה אינביה להו וכו' הייני דנפיק שביעי ומיעל שמיני ומני כל"ל והכ"ל: (ה) ד"ה אבל וכו' נוף אחד מהן:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה או בקבר. בפ' בתרא דהוריות וכו' אינו מדוקדק דהתם בגמרא ממעטינן כי יהיה פרט לפני הדיבור וכ"כ תוס' בנדה דף ע ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) בתני' יהדופק וכו' ואהל. ר"ג עי' תוי"ט ד"ה ואהל וכו': ב) תוד"ה אי וכו' מיהו קשה דהכא גבי נגיעה כתיב ומודה כל"ל: ג) בא"ד גם אותן שמתו קודם. תיבת קודם נמחק. וי"ל אחר. ל"מ ויעו"ש: ד) בא"ד הדיבור משום דסל"ל. תיבות דסל"ל נמחק וי"ב דכתיב כל"ל ושקטה בה תמיהת הרב ל"מ כנלע"ד בריב ודו"ק (ל"ה עי' בדברי מר גיסי הרב המחבר זצ"ל בחיבורו הרב גבר. דף ל' ע"ב וע"ג): ה) בא"ד כי יהיה וכו' מכלן ואילך. כלון הכ"ל ואח"כ מה"ל ומקשי כל"ל: ו) בא"ד מקבר שלפני וכו' שלאחר הדיבור שלאחר. ג' תיבות שלאחר הדיבור של כל"ל וכן הוא בנדה דף ע' ע"ב בתוס' ד"ה ואין נגיע מלא וכו' ל"מ ויעו"ש: ז) ד"ה ת"ש וכו' קרבן טומאה האמר. תיבת האמר נמחק. וצ"ב הא:
ח) ד"ה וימי ספרו וכו' הקודמים וכתב בנזיר. תיבות וכתב בנזיר נמחקו. וצ"ב וכתב בפירוש נזיר כל"ל ור"ל שמצאו לאיזה מפורש על נזיר שכתב. ל"מ:

ואינו סותר את הקודמים. וגם אין עולין לו למנין נזירותו: ומתחיל ומונה מיד. במקום שפסק למנות כשנטמא לא[1] יתחיל למנות שימי טומאה אין עולין לו לימי נזירותו וגם קרבן שנזיר טמא מביא חטאת ועולת העוף ואשם זה אינו מביא וקשה לרש"י[2] דבשלמא טולהון ניחא דכי נמי אינו סותר הקודמין אין עולין לו אלא כלים הנוגעים במת דאפי' כלי שטף קאמר כדמשמע בגמ' וכשנגע בהם הנזיר אינו טמא אלא טומאת ערב [אמאי] אין עולין לו: **באמת** אמרו ימי הזב והזובה. נזיר שהתחיל למנות ונעשה זב: וימי הסגרו. שפרחה בו צרעת והסגיר אותו הכהן ועמד בעיניו או כיהה עולין לו לימי נזירותו: **אילן המיסך** על הארץ. כפ' דס הנדה (נדה מז.) אמר דמדאורייתא אלו אהל מעלית שהעניפים רחוקים זה מזה ואין בהם פותח טפח אף כי יש בודאי חיצה מן המת תחת אחת מהן ומן הטורה טהור כי[3] הלך תחת כולן ורבנן הוא דגזרו טומאה בהולך תחתיו: **ופרעות** אבנים היוצאות מן הגדר. הסמוך לגית הקברות ויש שם גפל תחת אחת מן האבנים וגזרו חכמים טומאה להלך תחת אחת מן האבנים אף כי שפק טומאה ברה"ר שפקו טהור ובמס' נדה (ג"ז שם) משמע דמהלך על פני כולה טמא בודאי: **ארץ העמים** על אוירא גזרו. כגון מהלך בשדה תיבה ומגדל גדולות יותר ממ' אמה שאין מקבלין טומאה או על גשר ארץ העמים או הנכנס בקרון או בספינה שהחמירו בה יותר מבאהל המת כדי שלא יצא מארץ לחו"ל: או דלמא משוס גושא. דוקא המהלך על גושא גזרו כמי שמהלך על המת מפני מתי מבול או מפני רוב מישראל שנהרגו בחו"ל אבל הנכנס בשדה תיבה ומגדל או בקרון או בספינה לא והא דמשמע בפ"ק דשבת (ד' טו:) דגזרו על גושא ועל אוירא התם ה"פ אין לנוגע בגושא בין מאהיל על גושא אלא שוס הפסק לגושא [אבל] בבא בשדה תיבה ומגדל אין הפסק לא לחיי והקשה הרב ר' יעקב מאורליינ"ש דתנן[1] בפ"ק דאהלות ואלו מטמאין במגע ובמשא ולא באהל ארץ העמים ובית הפרס כו' והכא משמע דפשיטא לן דמטמא באהל כי מאהיל מיהא על גושא אלא הפסק שדה תיבה ומגדל ואיכא דהתם מיירי בגושא הבא מארץ העמים לא"י ור"ת אומר דהיא נשמת קודש גזרה אחרונה דשבת דאמר התם (בפ"ק דשבת שם) דמעיקרא לא גזרו על אוירא ולא כלום ועי"ל דאינו מטמא עד שיכנס שם ראשו ורובו כדמשמע בשאלי סוגיין ולא כשמכניס ידו לבד דאינו באהל המת מטמא אפי' במכניס ידו: **ת"ש** ומזה בג' ובו' ואי אמרת משום אוירא הואה ל"ל. דאינו

אואינו סותר את הקודמים ומתחיל ומונה מיד וקרבן אין לו **ב**באמת אמרו ימי הזב והזובה וימי הסגרו של מצורע הרי אלו עולין לו: **גמ'** [ו]ואלו הן הסככות [ז]אילן המיסך על הארץ ופרעות [ח] היוצאות מן הגדר: וארץ העמים: איבעיא להו [ט]ארץ העמים [י]משום אוירא גזרו עליה או דילמא [יא]משום גושא גזרו עליה ת"ש ומזה בשלישי ובשביעי ואי אמרת משום אוירא הואה למה לי אלא לאו משום גושא לא לעולם אימא לך משום אוירא וכי קתני אשארא הכי נמי מסתברא מדקתני וכלים הנוגעים במת [יב]הני כלים בני הזאה אינון אלא שמע מינה אשארא לימא

ומין סותר את הקודמין. ואלמי דתנן בפ' הריני נזיר מגלח (לעיל יט:) מי שנזר נזירות מרובה והשלים נזירותו ואחר כך בא לאחרן כו' ב"ה אומרים נזיר כבתחלה וסותר את הקודמין התם הוי טומאת לפי שעשה נזירותו בח"ל ואין עיקר נזירות [יג] אלא בא"י אבל כאן שעשה[כ] ואחר כך יצא אינו צריך לסתור את הקודמים: [ד][כא]**וספרו של מצורע.** דהיינו אחר תלוטו הוא דהאי קרא וכבס בגדיו וגו' (ויקרא יד) בסוף ימי תלוטו כתיב דהיינו כשנתרפא מצרעתו דכתיב בריאה דעיינא ואלא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא וגו' ואז הוא מגלח דכתיב וגילח את כל שערו ומתחילין ימי ספירו ולאחר ימי ספירו מגלח פעם שנית דכתיב בהטא קרא גופיה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים וכתיב והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו וגו' וימי ספירו של מצורע אותן ימים שכתוב בהן וכבס המטהר וגלח את כל שערו ורחץ במים ואחר יבא אל המחנה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים וימי גמרו של מצורע היינו ימי תלוטו דכתיב בהו (שם יג) בדד ישב מחוץ למחנה מושבו ג) אמר מגלחות הללו של מצורע אינו סותר את הקודמין ואחר יתחיל למנות ימי נזירותו אלא למקום שפסק יתחיל והוא שתהא נזירות מרובה כדי שיהא בו גידול שיער ל' יום לאחר שנתגלח בתגלחות שתים של מצורע ואף אותן ימים של ספרו ושל גמרו אין עולין לו למנין: **באמת אמרו.** הלכה היא למשה מסיני ימי הזב והזובה וימי הסגרו של מצורע ימים הראשונים שכתוב בהן (שם) והסגיר הכהן שבעת ימים וכתיב והסגירו הכהן שבעת ימים שנית עולין לו ממנין ימי נזירותו. ולקמן[ה] מפרש מהיכא [ו]גמיר: **גמ' איבעיא להו ארץ העמים משום אוירא.** נמי גזרו עלה והיכא דאיכא אוירא אלא גושא כגון דנכנס בה בקרון או בספינה אלא פסא לארץ אלא נכנס [ז]בה באוירא (ג) קליש ליה טומאה: **או דילמא משום גושא.** דטומאה ממורה הוא דגזרו עליה ולא משום אוירא דהיינו טומאה קלה ואם נכנס בה בדגליו כמאן דנגע בקבר דמי אבל בקרון לא: **ומי אמרת משום אוירא.** [ח]היכא דאיכא אוירא אלא גושא מי הויא לה טומאה ממורה כולי האי דמיבעי הזאה שלישי ושביעי: **וכי קתני.** ומזה בשלישי ושביעי אשארא אבכות ופרעות ואלו אחרן העמים: **הכי נמי מסתברא.** דלא אכולהו קאי מדקתני כלים הנוגעים במת: **והני כלים בני הזאה אינהו.** כלומר ואם נוגע נזיר בכלים הנוגעים במת צריך הזאה בתמיה: **אלא לאו שמע מינה.** לאו אכולהו קאי אלא אשארא קאי אהנך [דבני] הזאה אינהו: מאי

סברא שיצטרכו בכה"ג הזאת ג' וז' הואיל ומטמא אף כי הפסק בינו ובין הגוף דאינו כולל מעגין טומאת אהל המת להצריך הזאה ג' וז' ומשני כי קתני אשארא ה"ג מסתברא מדקתני וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה אינהו. והאי אינו טמא הנוגע בהן רק טומאת ערב ולא טומאת ז' אלא ש"מ אשארא דמשמע ליה דאפילו בכלי שטף חייבי דנגעו במת דהוו אב הטומאה והנוגע בהם טמא ערב כנוגע בטמא מת בעצמו דלא בעיא הזאה אלא ש"מ אשארא וא"ת ולישני ליה דהני כלים בכלי מתכות מיירי דאדם הנוגע בהם טמא טומאת ז' ובעי הזאה ג' וז' דחרב כחלל ואור"ת דע"כ לא מתוקמא מתני' בכלי מתכות דא"כ המזיר מגלח דחרב הרי הוא כחלל. ושלא לו רבינו חיים כהן איזה בית אשר תבנו לי[4] א] דאין נזיר מגלח עליו ה"ה דכהן מוהר עליו ואין לך בית שאין בה שום כלי מתכות שהיה באהל המת או שום מסמר דאמרי' במס' שמחות (פ"ד הל' כא) כל טומאה שהנזיר מגלח עליה כהן מוהר עליה ותו דבהדיא תניא בתוספתא ובמס'[5] אהלות (פ"א) דקתניא התם ד' טומאות במת בגד כלים הנוגעים במת ואדם בכלים וכלים באדם טמאים ז' והרביעי בין אדם בין כלים טמאין טומאת ערב וקאמר בד"א לתרומה וקדשים אבל נזיר אין מגלח אלא על המת בלבד פי' למעוטי כלים הנוגעים במת דאיירי בהן דהא ודאי מגלח על אבר מן החי ואבל הני דתנן במתני' וע"כ מתני' דהתם בכלי מתכות אייר דבכלי שטף אי אפשר להיות טמאים ד' [אלא] דוקא[6] בכלי מתכות דאמר רחמנא תרב כחלל משכחת להן כמו שמפורש אבל כלי שטף אינו כחלל אלמא דאין הנזיר מגלח עליהן [7] והא דלא אוקי מתני' בכלי מתכות משום דבלאו הכי קיש ליה דקתני אשארא דע"כ לאו אכולהו קאי ומזה בג' וז' דהא קתני נמי ימי ספרו וימי גמרו דלאו בני הזאה אינון. ומשמעתין קשה למה שפירש הר"ר יאחק מסימפונ"ע דמתני' דאהלות אין בכלי מתכות כלים דכולהו גמרי מכלי מתכות דאמר תרב הוא כחלל וה"ה בשאר כלים דבהדיא אמרי' בשמעתין דנוגע בשאר כלים אינו טמא אלא טומאת ערב ומיהו קצת יש לדחות דהא דפריך הכא בני הזאה אינהו לאו אכלים הנוגעים במת אלא אספרו ואגמרו קאי דבתר הכי והוי כמו וכו' [8] ולא נ"ל ול"ע מהרפ"ש. וה"ר יאחק הביא ראיה מתוספתא דכלים (פ"ו מב"ק) החמת שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור ועצם כשעורה כרוך בסיב או בגייר ונתון לתוכה הוא טהור והתנור טהור הוא עהור משום דכרוך בסיב והתנור טהור דתוכו ולא תוך תוכו בא הטהור ואחז בו והעלהו עמה לפי שהסיט עצם כשעורה וטמא את החמת חזרה החמת וטמאה את התנור אלמא דחמת כאדם ונעשית אב הטומאה לטמא את התנור ואע"ג דלאו כלי מתכות הוא משוינן ליה כאדם להיות אב הטומאה כמוהו שיטמא בעצם דהוי אבי אבות ויש לדחות דהתם משום דיקרב בדיקרב הוא דהאדם ניטמא במשא דעצם כשעורה [ב] ובשעה שהיה [נושא עצם החמת שהוא] אבי אבות באותה שעה היה נוגע בהחמת והחמת בתנור. ועוד הביא מדאמר בספרי כל אשר יגע בו הטמא ישמא למה נאמר לפי שנאמר בחלל חרב בא הכתוב ולימד על החרב שהוא מטמא טומאת שבעה למדנו לכלים ואדם כלים ואדם כלים מנין ת"ל וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם פי' שהבגדים שנוגעין באדם שנוגע במת טמאים ז' [ג]והתם בגדים משמע אף בשאינן כלי מתכות ואור"ת דתכשיטי כלי מתכות שפיר מיקרו בגדים דכתיב בגבדי כהונה (שמות כח) אלה הבגדים אשר יעשו ומשיב אין וכללא דמילתא כלים במת וכלים באדם ואדם בכלים[7] (וכלים בכלים) הרי הן כמו[8] אדם במת ואדם בכלים [ג] וכלים בכלים ואדם באדם ירדו מעלה אחת דאילו כלי מתכות במת הרי הן כמוהו דחרב כחלל וגם כלים באדם דכתיב (במדבר לא) ובכבסתם בגדיכם אבל כלים בכלים לא משכחת שיעשו ביולא בהן וכלים בכלים השלישי אינו אלא ערב[9] בין אדם בין כלים (באדם) אבל כלים באדם הכלים כמו האדם מה האדם טמא ז' אף [כלים] ד] הנוגע ז'[10] וכלים במת הרי הן כמת מה המת אבי אבות לטמא אדם וכלים טומאת ז' אף כלי מטמא אדם וכלים טומאת ז' ותו לא מידי:

לימא

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"ז מהל' נזירות הלכה ז:

סב ב מיי' שם הלכה ט:

סג ג ד מיי' שם הלכה ו ופי"ג מהל' טומאת את הלכה ב ממג עשין רלא:

סד ה מיי' פ"ז מהל' נזירות הלכה ח:

מוסף רש"י

אילן המיסך על הארץ. יהוא ממוך לדרך בית הקברות וזימין דמתרמי בין השמשות וקבלי הטם (נדה נד:). **היוצאות מן הגדר.** אבנים גדולות ובולטות מן הגדר וקבלו מתח אחת מאחת ולא אמו יודעין מתח מיהו מהן (שם).

פי' הרא"ש

אילן המסך על הארץ ענפיו מובדלים ויש כזית אות תחת אחד מן הענפים אין ידוע תחת איזו. וכן פרעות אבנים הבולטות מן הגדר ויש כזית מן המת תחת א' מהן ואין ידוע תחת איזו ומיירי שהן חבות טפח דהכי משמע ב' דם הנדה בסופו שהמהלך תחת כולו טמא דאי אלא שאויר מפסיק ביניהם והלך הנזיר תחת ר' מהם. ויר' לי דמיירי והאילן עומד ברה"ר וכן אבנים בולטים ברה"ר ספק טומאה ברה"ר טהור חכמים גזרו עליו טומאה בל ברה"ר הוי טומאה אורייתא וסותר ומביא רבן כדמוכח לקמן דפ"ב וירי': משום אוירה גזרו והאויר יטמא אפילו אינו אהיל על הנושא כגון נכנס לה בקרון ובספינה ר בשידה תיבה ומגדל ומחזיקים מ' אמה שאינן קבלים טומאה וחוצצין פני הטומאה: ואי אמרת ויורה גזור הזאה למה לי כיון דאמרי' הנכנס בדבר חוצץ טמא א"כ לא גזרו ליה משום טומאה אלא ומרא בעלמא החמירו ליה כדי שלא יצא אדם ארץ לחו"ל וא"כ הזאה מה לי: אלא לאו משום ישא. שגזרו עליה מאהיל על המת לפי שאין ציינים בה קברים הוא בעי הזאה: וכי קתני ומזה שאינו רביעית דם ורובע צמות וכיוצא בדם: הני לים בני הזאה נינהו פי' דם הנוגע בכלים בר זאה הוא בתמיה והלא כלי אב הטומאה ואדם נוגע בו ראשון וטמא טומאת ערב:

מסורת הש"ס

א) נדה מ. [מוספתא דאהלות פ"ט אהלות פ"ח מ"ב], **ב)** [לעיל כ.], **ג)** [לעיל יט:], **ד)** [שיין לע"ל], **ה)** [לף מו:], **ו)** [ל"ל בפרק שני], **ז)** ל"ל ומסם.

נוסחת הריב"ן

ה) כמו"ל אבל כאן שעשה נזירותו כאחרן ואח"כ: **ב)** גלוון וספירו כו': **ג)** מחוץ למחנה מושבו אין המיר מגלח על טומאה זו פעם שלישית לכשיתרפא מצרעתו לאחר תגלחות שתים של מצורע ואח"כ יתחיל למנות לימי נזירותו כו' שתים שבמצורע ואף כו' לו מן המנין: **ד)** ליף: **ה)** נכנס ליה בחוירא קליש ליה: **ו)** וכל היכא כו' ושביעי אע"ג דלא הזה נמי הס"ד:

הגהות הב"ח

(א) נמ' ופרעות אבנים היוצאות: **(ב)** רש"י ד"ה ואין סותר וכו' אבל כאן שעשה נזירות בארץ ואחר כך יצא הקודמין הס"ל ואח"כ מ"ה וימי ספירו של מצורע וכו' וכנס המטהר את בגדיו: **(ג)** ד"ה איבעיא להו וכו' דקליש ליה:

גליון הש"ס

גמ' ארץ העמים משום אוירא. עיין לעיל דף כ ע"ש: תוס' ד"ה ת"ש וכו' והא דלא אוקי מתני' בכלי מתכות. עי' במתור פ"ד לחולין דף עא ע"ב ד"ה כי קאמר דיבה דאדם נוגע בחרב שנטמא במת דאין לו הזיי' ג' וז': **בא"ד** ולא נראה לי וצ"ע. עי' שבועות ד' ט' ע"ב תד"ה כדאמר. ושם דף מא ע"א ד"ה ומאן דתני. וגבינתן דף פ ע"ב ד"ה זו דברי ר"מ:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוד"ה ת"ש וכו' אשר תבנו לי דאין. תיבת דאין נמחק. וכ"כ לאסר: **ב)** בא"ד דעצם כשעורה אבי אבות ובשעה שהיה נוגע עצם וכו' מדאמר בספרי לבל כל"ל: **ג)** בא"ד וכללא דמילתא וכו' ואדם בכלים דכלים בכלים כל"ל ועי' מ"מ: **ד)** בא"ד אף כלים הנוגעים באדם ז' וכו' כל"ל:

הגהות התוספות

1. תיבת לא נמחק. 2. נדל"ל לר"ס. 3. ל"ל אף כי. 4. (ישעיה מו). 5. ל"ל דמס'. 6. בס"ל דדוקא. ותיבת אלא נמחק. 7. תיבות ואדם בכלים נמחק. 8. ל"ל כמוהו, וכ"ה בס"ל. 9. ל"ל טומאת ערב. 10. ל"ל אף כלי הנוגע בו טמא ז'.

לימא כתנאי [ח]הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל [א]רבי מטמא ורבי יוסי ברבי יהודה מטהר מאי לאו רבי סבר משום אוירא ור' יוסי בר' יהודה סבר משום גושא לא דכולי עלמא משום גושא מר סבר אהל זרוק שמיה אהל ומר סבר [ב]לא שמיה אהל והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר תיבה שהיא מלאה כלים וזורקה על פני המת באהל טמאה ואם היתה מונחת טהורה אלא דכולי עלמא משום אוירא ומר סבר כיון [ג]דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן ומר סבר אע"ג דלא שכיחא גזרו ביה רבנן והתניא [ד]הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור בקרון ובספינה ובאיסקריא טמא ואיבעית אימא הכא שמא יוציא ראשו ורובו לשם פליגי והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור עד שיוציא לשם ראשו או רובו: ומתחיל ומונה: אמר רב חסדא ל"ש אלא בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה מיסלק נמי סלקין ליה מתיב רב שרביא [ז]מתחיל ומונה מיד ואין מבטל בהן את הקודמין במאי אילימא בנזירות מועטת קבעי גידול שיער אלא

מאי לאו דרבי סבר משום אוירא. גזרו עליה ואילו הכא כיון דנכנס [ח]בחוירא מלמעלה כשהן פתוחין לו דרך פתחים הוי טמא שהרי נכנס לאויר ארץ העמים: **ור' יוסי בר' יהודה סבר משום גושא.** ולא משום אוירא וכיון דקרקעית שידה תיבה ומגדל מפסיק בינו לבין הגושא הוי טהור: **לא דכולי עלמא [ג]משום גושא.** אבל הכא בהא קמיפלגי דרבי דטמא קסבר אהל זרוק לאו שמיה אהל ולא הוי הפסק וכמאן דמהלך ממש על גבי קרקע דמי ור' יוסי בר' יהודה סבר דשמיה אהל: **והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבה מלאה כלים וזרקה על גבי המת [ג]באהל עמאה.** וכל הכלים שבתוכה. אלמא קסבר דאהל זרוק לאו שמיה אהל ולא הוי מפסיק כלל: **ואם היתה מונחת טהורה.** כיון דמונחת הוא לה כאהל קבוע ומצלת בפני הטומאה ולא הוי כאהל זרוק: **אלא דכולי עלמא משום אוירא.** והיינו טעמא דמטהר ר' יוסי בר' יהודה משום דקסבר כי נכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל אע"פ דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן ומונה מיד ולא שכיחא לא גזרו ביה רבנן והתניא [ד]הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור בקרון ובספינה ובאיסקריא טמא: **ואיבעית אימא הכא שמא יוציא ראשו ורובו לשם פליגי והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור עד שיוציא לשם ראשו או רובו:** ומתחיל ומונה: אמר רב חסדא ל"ש אלא בנזירות מרובה מיסלק נמי סלקין ליה מתיב רב שרביא [ז]מתחיל ומונה מיד ואין מבטל בהן את הקודמין: **אמר רב חסדא ל"ש אלא בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה מיסלק נמי סלקין ליה מתיב רב שרביא [ז]מתחיל ומונה מיד ואין מבטל בהן את הקודמין במאי אילימא בנזירות מועטת קבעי גידול שיער.** [ח]הכא מטמא דקסבר גזירה שמא יוציא ראשו ורובו חוץ מן שידה תיבה ומגדל ור' יוסי לא גזר: [ט]**והתניא.** דמקייעא [ב] ליה דר' יוסי אינו מטמא עד שיוציא ראשו ורובו. [ט]והא דתני ר' יוסי בר"י לעיל זרק תיבה מלאה כלים על פני המת טמאה לאו משום דקסבר אהל זרוק לאו שמיה אהל אלא כיון דזורקה קא [ח]מפיק לה מתורת אהל ומשוי לה תורת כלי ולעולם קסבר אהל זרוק שמיה אהל [ב] דקתני בסיפא ואם היתה מונחת טהורה אע"ג דאורחיה דמטלטל לה: **אמר רב חסדא לא שנו.** דימי מלוטו אין עולין לו מן המנין: **אלא בנזירות מועטת.** [ג] [ט]בזמן שקבל עליו נזירות שלשים יום [ונלטרע] כשעשה מהן עשרה ימים ונחלט שאין הלוט ימים עולין לו מן המנין שאם אתה אומר עולין לו לא יתמיינו לו כדי גידול שיער לאחר מגלחות של נרעתו: **אבל בנזירות מרובה.** שקיבל עליו מאה יום ונלטרע בתוך ימי נזירותו עד שלא עברו לו יום ונתגלח בשתי מגלחות של נרעת הואיל ועדיין [ט]נשתיירו שם לו יום כדי גידול שיער אף ימי חלוטו עולין לו מן המנין ואינו צריך לשמור אלא לו יום כדי גידול שיער טהרה לנזירות לאחר מגלחות של נרעתו: **מתיב רב שרביא.** מי מצית דייקת למתני דבנזירות מועטת קאי והא קתני מתחיל ומונה מיד ואינו סותר את הקודמין ובאינו נזירות קאי אילימא בנזירות מועטת של שלשים יום ומי מצית אמרת דאינו סותר את הקודמין: **והא בעי גידול שיער.** לאחר [ט]מגלחתו מן הנרעת וליכא דאין גידול שיער פחות משלשים יום: אלא

דנקל הוא להוציא בקרון ובספינה והוה דמייתי כפ' בכל מערבין (עירובין ל:) ובמס' חגיגה (דף כה.) מהיא ברייתא דהנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל דפליגי ר' יוסי בר"י ורבי בהאהל זרוק אי שמיה אהל אי לא היינו במאי[7] דבעי למימר בשינויא קמא דפליגי באהל זרוק אבל [ד] שינויא [בתרא] ליכנס בארץ העמים לא פליגי באהל זרוק אבל לגבי מת הוא דפליגי בה כתנאי ואם היתה מונחת בו[8] טהורה דאהל זרוק שמיה אהל והיא ר' יוסי בר"י (ו) אבל רבי מטמא דאהל זרוק לא שמיה אהל: **ומתחיל** ומונה מיד. כשנטהר מוצה ה] [למקום][9] שהפסיק בתחילת נרעתו דימי נרעתו לא עלו לו מן המנין: **אמר** רב חסדא **לא** שנו. דימי ספרו וימי גמרו אין עולים לו למנין נזירותו אלא בנזירות מועטת של ל' יום ונלטרע בתחילת שנתרפא וגילח לסוף ימי גמרו וכשגילח[10] שנים אחר ימי ספרו אז ודאי אינו יכול לגלח לסוף ל' מתחילת ימי נזירותו ויהיו ימי נרעתו ממנין שהרי אין גידול שיער פחות מל' יום וצריך למנות ל' יום לנזירותו משנתרפא ומספר[11]: **אבל** בנזירות מרובה. שנדר כל כך ימים שאחר ימי נרעתו איכא ל' יום אחר שגילח מגלחת שנית לנרעתו דשפיר איכא כדי גידול שער מסלק נמי סלקי ליה: **מתיב** רב שרביא מתחיל ומונה מיד ואינו מבטל הקודמים. אומר ר"י דהיינו מתני' בודאי (אף) ט][אך] כי הא דלעיל הכאן: **אילימא** בנזירות מועטת הא בעי גידול שיער. ומאי קאמר אינו מבטל הקודמים והלא על כרחיה יסתור קודמין: [ו]אלא לאו בנזירות מרובה וקתני מתחיל ומונה מיד. דשמעינן מתחיל ומונה לאחר ימי ספרו אלמא ימי ספרו אין עולין: [ו] הוא מותיב לה והוא מפרק לה בנזירות בת חמשים יום איירי מתני' ואיינו נזירות מועטת כרב[12] חסדא והא"ק לא שנו אלא נזירות מועטת כלומר (אי) שאין לו לעשות רק ימי נזירות מועטת [ו] כבתחילת[13] ימי נרעתו כגון דיתיב[14] עשרים נזירות ואתחיליד ביה נרעת דמגלח בנרעתו והדר יתיב שלשים ימים דנזיר: דהא אית ליה גידול שיער. כלומר ובכה"ג דין הוא שלא יעלו ימי נרעתו כל עיקר ודין הוא שלא יבטל הקודמין אשם ימי גמרו וימי חלוטו[15] יעלו לנזירות שבעה ימים או ארבע (או) עשר ימים כפי מה שיעלו צריך הוא להוסיף על הנדר כדי שיהא שם גידול שיער ובכי האי גוונא איירי מתניתין ונזירות בת חמשים לאו דווקא דהוא הדין לנזירות בת ארבעים היכא

לימא כתנאי. אי משום אוירא אי משום גושא[ד]: ור' יוסי בר' יהודה מטהר. דסבר משום גושא דכיון[1] שהוא בשידה ואהל זרוק שמיה אהל טהור: **והתניא.** בת"כ זרק תיבה מלאה כלים על פני המת טמאה דהוי אהל זרוק ולא שמיה אהל: ואם היתה מונחת. שעומדת במקום אחד טהורה כיון דאינה זזה ממקומה השתא הוי אהל קבוע אלמא דאהל זרוק לא שמיה אהל ור' יוסי בר' יהודה ופ"ה משום דלא שכיחא לינכנס בשידה תיבה ומגדל לא גזרו ור' יוסי והתניא בניחותא וכו' פירוש אחר לא דכ"ע משום גושא מר סבר אהל זרוק שנכנס בשידה שנהמה או אדם מוליכים אותו שמיה אהל לחוץ ולהפסיק ול"ל דעדיף מטלית המונפנפת דתנן במס' אהלות (פ"מ מ"ה) דאין חוצלין בפני הטומאה ואין מביאין והיינו טעמא דהכא עדיף משום דרגלי האדם או הנהמה הנושאים אותם השידה והתיבה נוגעים בארץ ומר סבר אהל מטלית מונפנפת בחוירא ומר סבר אהל זרוק לא שמיה אהל והיינו דאמר והתניא בניחותא וכן בפירוש ר"מ[2]: ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבה שהיא מלאה כלים וזרקה על פני המת טמאה. דדמיא לטלית המונפנפת דאוזלה כולה באוירא: ואם היתה מונחת. על גבי בהמה או אדם הנושאים אותה טהורה דאהל זרוק כה"ג דרגלי הנושאים נוגעים בארץ שמיה אהל לחוץ בפני הטומאה:

ה"ג **ואי** בעית אימא דכ"ע משום אוירא גזרו וטעמא דר' יוסי בר' יהודה דמטהר (ה) אף כי נמי גזרו על אוירא היינו בעומד על הגשר של ארץ העמים או נכנס בקרון ובספינה דשכיחי להלך אבל בשידה תיבה ומגדל לא שכיח לא גזרו ורבי סבר אע"ג דלא שכיח גזרו: והתניא. בניחותא הנכנס בארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור בקרון ובספינה ובאסקריא גוט"מ בלע"ז [ו] משוטו[3] הספינה וכדאתמר בעלמא (תענית דף כא.) אילפא תנא נפשיה באסקריא דמכותא אלמא אף לר' יוסי בר"י דמטהר בשידה תיבה ומגדל מודה בקרון ובספינה דטמא משום[4] אוירא גזרו: ואב"ח הכא שמא יוציא ראשו ורובו לשם משום גושא גזרו ושידה תיבה ומגדל דמטהר ר' יוסי בר"י משום דסבר אהל זרוק שמיה אהל ולא גזר שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ דאין פתח שידה תיבה ומגדל נוחה ליכנס ולהוציא ואין נקל כל כך להוציא ראשו אבל בקרון ובספינה וטמא משום דגזר שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ בקרון ובספינה[5] ואהל על הגושא כי נקל להוציא ראשו ורובו מספינה וקרון ורבי דמטמא אפי' בשידה תיבה ומגדל גזר[6] אפי' בהנך דלמא יוציא ראשו ורובו לחוץ: **והתניא בניחותא** הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור עד שיוציא ראשו ורובו. מכלל דבקרון ובספינה טמא אע"פ שלא הוציא ראשו ורובו

כל כשיתרפא מצרעתו צריך לגלח לצרעתו ואחר אותה תגלחת צריך לנהוג נזירות עד שיהא שערו ראוי לתגלחת דאין גידול שער פחות מל' יום אבל בנזיר מרובה שאחר ימי צרעתו נשארו עדיין ל' יום מנדיר דאיכא גידול שער מיסלק נמי סלקי ליה: מתיב רב שרביא מתחיל ומונה מיד ואינו מבטל את הקודמים היינו מתני' אלא שהביאה בהפך ואי בנזירות מועטת של ל' יום היכי קאמר דאינו סותר את הקודמים הא בעי גידול

מסורת הש"ס

א) עירובין ל: תגיגה כה. גיטין ח:, ב) [עירובין סג: וש"נ], ג) [תוספתא לתחלת פי"ח], ד) [לעיל נד.], ה) גיטין מ"מ, ו) שיין לע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הנכנס וכו' והא מתניתא רבי יוסי: (ב) ר"ה והתניא וכו' שמיה אהל והיינו דקתני בסיפא: (ג) ד"ה אלא בנזירות מועטת סתם נזירות או בזמן שקבל וכו' ומאלו שאין ימים הללו עולין: (ד) תוספות ד"ה לימא וכו' אי משום גושא לא דכ"ע משום גושא ורבי יוסי בר' יהודה מטהר דסבר דכיון כל"ל ותיבות משום גושא נמחק: (ה) ד"ה ה"ג ואי וכו' דמטהר סבר אף כי נמי וכו' הנכנס לארץ העמים וכו' דעמא דמשום וכו' תיבה ומגדל סבר גזרו אפי' כל"ל והד"א עם ד"ה והתניא וכו' היינו למאי דבעי וכו' באהל זרוק אבל להני שינויי בארץ העמים לא וכו' היכה מונחת טהורה כל"ל ותיבת בו נמחק: (ו) בא"ד רבי יוסי בר"י היא אבל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הנכנס וכו' דהיינו תורן וקרוי מש"ט כל"ל: ב] ד"ה והתניא דמקייעא ליה. תיבת ליה נמחק: ג] תוד"ה ה"ג וכו' משוט הספינה. תיבת משוט וה' דהספינה נמחק וי"ג שוט כל"ל. א"מ ויעו"ש בפירושו: ד] ד"ה והתניא כו' שיוויא בתחלת ליכנס מא"מ וי"ג לתני שיוויא כל"ל. א"מ: ה] ד"ה ומתחיל וכו' למקום שהפסיק בתחילת ג' תיבות אלו למקום שהפסיק בתחילת נמחק וי"ג מה שהפסיק נרעתו. ו] ד"ה אילימא וכו' אין עולין. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד הוא מותיב לה וכו': ז] בא"ד והיינו נזירות מועטת דרב חסדא וכו' כבתחילת. תיבת בתחילת נמחק וי"ב כשהתחילה:

הגהות התוספות

1. ל"ל וכיון. 2. ל"ל וכ"פ ר"מ. 3. ל"ל שם, וכ"ל בהספינה נקראת ע"ש האיסקריא. 4. ל"ל דמשום. 5. נדל"ל מחוץ לקרון ולספינה. 6. ל"ל בבר דגזרו. 7. ל"ל במאי. 8. תיבת בו נמחק. 9. ל"ל ממקום. 10. ל"ל כשגילח. 11. ל"ל וסיפר. 12. ל"ל דרב. 13. ל"ל בתחילת. 14. ל"ל כגון דמזר תמישים ויתיב. 15. ל"ל ספירו.

מוסף רש"י

הנכנס לארץ העמים. לארץ העמים מטמאה באהל, בשידה. מרכבת נשים עגלה עשויה בקופסא (ערובין ל:) ומושאים אותה בחוירא (גיטין ח:) ומגדל, משטי"ל (ערובין ל:).

עין משפט נר מצוה

סה א ב מיי' פי"ח מהל' טומאת מת הלכה ה:

נוסחת הריב"ן

ה) חוי: ב) סבר: ג) המת טמאה: ד) משט נלע"ז ומשוט: ה) מטמא רבי הכא: ו) (והתניא וכו' ורובו) ליתא בכ"י: ז) והא דתני לעיל: ח) מסלק לה כו' ומשוי לה כלי דלעיל קסבר כו' וכדקתני סיפא ואם: ט) מועטת שקבל עליו כו' ל' יום דמשמע כשעשה כו' שאין ימים הללו עולין כו' אתה אומר שיהו עולין: י) משתיירים שם כו': גידול שיער לנזירות עהרה לאחר: כ) ימי מגלחתו:

לעזי רש"י

משו"ט. תורן.

פי' הרא"ש

לא דכ"ע משום גושא ורבי דמטמא סבר דאוהל זרוק. פי' המטלטל ע"י אדם או בהמה הנושאים אותו לאו שמיה אהל לחוץ בפני הטומאה ומר סבר שמיה אהל ועדיף מטלית המנפנפת וספינה שטה ע"פ המים דתנן במסכת אהלות שאין חוצצין בפני הטומאה ולא מביאין דמשום דרגלי האדם או הבהמה הנושאים אותם נוגעים בארץ עדיף טפי: והתניא בניחותא. ר"י בר יהודה אר' תיבה שהיא מלאה כלים וזורקה על פני המת טמאה דכיון דאינה מונחת טהורה פי' מונחת ע"ג בהמה או אדם הנושאים אותה דאוהל דרוק שמיה אהל: ה"ג ואיבעי' אימא דכ"ע משום אוירא ולהכי מטמא [רבי] ר"י בר יהודה סבר דבעומד על הגשר או הנכנס לה בקרון או בספינה הוא דגזרו על אוירא אבל בשידה תיבה ומגדל לא גזרו: והתניא בניחותא ומייתי סייעתא דאיכא מאן דמטמא בקרון ובספינה ומטהר בשידה תיבה ומגדל משום מילתא דלא שכיחא הוא: ואבע"א דכ"ע משום גושא. פי' הא דמפליג האי תנא בין שידה תיבה ומגדל לקרון וספינה לאו בדקאמרת דכ"ע משום אוירא והא דמטהר בשידה תיבה ומגדל משו' דמילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן. אלא כ"ע משום גושא והא דמטהר ר"י בר יהודה בשידה תיבה [ומגדל] משום דאוהל זרוק שמיה אהל כדתרצי' לפלוגתייהו לעיל וקרון או ספינה דמטמא משום דגזר שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ וראהל על הגוש אבל בשידה תיבה ומגדל אין נקל כ"כ לפתוח הדלת להוציא ראשו. והתניא בניחותא הנכנס וכו' טהור עד שיוציא ראשו ורובו לשם אלמא הא דמטמא בקרון או בספינה משום דגזרינן שמא יוציא ראשו ורובו: אמר רב חסדא לא שנו הא דימי גמרו וימי ספרו אין עולין לו לימי נזירותו אלא בנזיר מועטת. שנדר ל' יום ונצטרע משום